

A szociáldemokrácia ellenségeskedése a kereszténységgel.

Irta: Prohászka Ottokár püspök.

— I.

A világtörténet az elváltozások, új korszakok sorát tárja elénk. — Elváltozik a társadalmi rétegeknek egymáshoz való erőviszonya s ennek következtében magának a társadalomnak strukturája, — elváltoznak a társadalmi felfogások s a gazdasági nézetek; más lesz a nemzetek elhelyezkedése, más lassanként az egész világ arculata.

Az elváltozások azonban átlag szakítást is jelentenek, szakítások pedig nem esnek meg szenvedések, áldozatok s lemondások nélkül.

A szerencsés birtokban levők megfoszthatnak jobb, kiváltságos helyzetükből, megosztják javaikat s jogaikat az emelkedőfélben levő osztályokkal, ami szenvedéssel és lemondással jár. Az ily elváltozásnak nem kell mindig forradalomnak lennie, letörhetik a társadalmi s gazdasági rend belső gyengülés s külső csapások folytán is; ilyen volt a római kultúra összeomlása s a rabszolgaságra alapított gazdasági rend letörése. A középkori és újkor gazdasági elváltozások már sokféle belső erőszakoskodással jártak; de a legvérengzőbb, a legerőszakosabb társadalmi elváltozás a francia forradalom volt.

A francia forradalomban az emberi jogok zászlaja alá állt minden, ami állati, brutális és alávaló volt az emberiségben. Hirneves alakjai ugyancsak nem szalonemberek s egyik sem olyan, akivel kezét fogni akarnánk.

Társadalmi kloákákat tisztogató, kegyetlen cigányok ezek, kik vérben és sárban gázoltak, kik nem kelyhekkel, hanem vödörrel dolgoztak s vödreik embervérrel voltak tele!..

Emelkedést akartak biztosítani az elnyomottaknak s ezért aztán lelkiismeretfurdalás nélkül emelgettek le büszke és szép fejeket. Kiszűrték és agyonrendszabályozottnak látták a társadalmat s ezért egyaránt felrobbantották a macskazugokat épügy, mint a haladás irányát gátló palotákat. Egyszóval azok a forradalmárok emberek voltak, kiknek kevés volt a becsületük s kikkel, ha nem is fognánk kezét, tudnók azt is, hogy a kezük, mikor rombolt és robbantott, nemcsak utat nyitott a fejlődésnek, hanem pozitív jót is teremtett.

A forradalom árja, mely meg akarta tisztítani a világot, oly piszkos volt, hogy abban átlag csak mocskos fickóknak volt kedvük uszkálni, de azért vize a fejlődés hegyeiről szakadt s a piszkos víz is mégis csak víz volt, mely öntöz és termékenyít s az az eleven erő mégis csak erő volt, mely előre vitte a világot.

Hát miért kell a világ haladását az elnyomottak kinjainak s lázadásainak hordoznia? Miért?

De ha a szellemi forradalmakra is gondolunk, amilyen például a reneszánsz, ezekben is mi minden uszik és kavargó?

A reneszánsz a szépség feltámadásának, a természet meglátásának, az erős, bátor életkedvnek jelszavával indult meg. Művészek s tudósok, pápák és fejedelmek hódoltak az új szellemi divatnak s mégis mennyi pogányság, elvhajzás és fürtelem vegyült bele az új világ e születésébe s mennyi vérbaj s erkölcstelenség a szépség e kultuszába?

Igy van ez mindig és mindenütt; minden születés az új világok születése is vajudással és szenvedéssel jár!

Manapság is ilyen vajudásban élünk!

Nem vagyunk ugyan tisztában ez új világ belső arculatával, de érezzük, hogy jönnie kell valami nagy elváltozásnak! Fogalmunk sincs az új rendről, de sejtjük, hogy valóban itt az ideje a társadalmi eltolódásoknak s a sulypont új elhelyezkedésének! Nem látjuk be, hogy miféle gazdasági rendszer váltsa fel a kapitalista termelést, de annyit mondhatunk, hogy nagyobb és méltányosabb kiegyenlítés felé halladunk, melyben a kisemberek jogait elismerni s érvényesíteni akarjuk. A kis nemzetekét a nagy világmérvőzésben s a kis embereket a gazdasági elhelyezkedésben!

Ez az új világalakulás, csak úgy, mint a többi, nem esik meg sok tuzás, fantazmagória, sok durvaság, gyűlölködés nélkül. Az ár itt is piszkos és a piszkos árban itt is mocskos fickók uszkálnak s oly híreségek halásznak és halásztak a zavarosban, akik nem dzsentlemének!! Ebből azonban nem következik, hogy a piszkos ár nyomán nem fakad szebb és tisztább élet!

Lehetséges, hogy fakad! Reménykedjünk benne!

Ez idő szerint a szép és tiszta életből még semmit sem látni! — Ehelyett a durvaság, az osztályharc s a rendszeresen szított gyűlölet alacsonyítja le a szociáldemokráciát s állítja éles ellentétbe a társadalmi renddel, nevezetesen pedig a kath. egyházzal s a kereszténységgel!

Dehát miért éppen az utóbbiakkal, miért nem inkább a plutokráciával, a zsidósággal, a bankokkal? Talán azért, mert éppen mi bizmatlanokodunk s idegenkedünk az újításoktól? De hiszen közös jellemvonása minden társadalmi osztálynak s minden irányzatnak, hogy bizmatlanul nézi az újítást! Ami az egész multtal ellenkezik, ami minden fennállóval szemben mint új dolog mutatkozik be, attól idegenkedünk! Munkás és munkaadó egyaránt lehet jó keresztény s az egyház egyiknek sem foghatja kizárólagos pártját, egyes kézenfekvő igazságtalanságok s nagy szenvedések eseteit kivéve.

A kereszténység nem osztálytársaság! Az egyház nem lehet osztályegyház, nem lehet szakszervezet. De ha kizárólag nem is foghatja pártját egyik félnek sem, bizonyára nagyon óvakodik attól, hogy ami új és idegenszerű, azt egyuttal helytelennek is mondja s példát ad arra nézve, hogy a fejlődés lehetőségeit saját magának élénk öntudatára hozza s azok utját elvből el ne állja!

Vagy tán onnan van a szociáldemokráciának késhegyig menő ellenségeskedése az egyház és a kereszténység ellen, mert hogy mindnyájan, pápa, püspök, papok s birtokosok, kapitalisták vagyunk? Annyi tény, hogy azok vagyunk, de mit jelent ez? Csupán annyit, hogy az egyes emberek ép úgy, mint az intézmények a mostani, vagyis a kapitalista rendben vagyunk s a legeszményibb intézmények is, legyenek azok kórházak vagy egyetemek, árvaházak vagy egyházak, amennyiben gazdasági érdekeik vannak, — s kinek ne lennének — a mostani gazdasági elhelyezkedés rendje és módja szerint óvják meg és kezelik azokat!

Tavaszi naplemente.

Irta: Erdélyi József.

Ment lefelé túl az erdőn
a tavaszi nap,
átnyilaztak a sudarak
közt a sugarak,
villogtak a napimádó
erdőszelei fák,
szűrték a nap vérestüzes
szemesugarát.

Néztük a táj sötét haját,
emlékszel-e még,
szemöldökét, szempilláit,
hunyorzó szemét,
néztük, néztük a fekete
kiserdő alatt,
mint egy sárkány vérét-könnyét
a tükrös tavat.

Meg-megálltunk hazamenet,
mint egy kép előtt,
mintha megszerettük volna
fogni az időt,
s míg rebegtek ajkainkon
a bohó szavak,
ment lefelé túl az erdőn,
a tavaszi nap,

Szegő Béni, mint olyan.

Irta: Komáromi János

Szokatlan ember tolja be magát az ajtón. A fején néhány hajszál teng, a bajusza szomorkodva lóg, fehér pillájával ide-oda rebeg, nyakkendője a füle alá csuszott s hirtelen meglátom, hogy a balcipője talpát madzaggal vacakolta oda a a cipő orrához.

Óvatosan besomolyog, félszemmel körülnéz, váratlanul az asztalom elé ül s a jobb mutatóujját csendre emeli:

— Tessék csak jegyezni!

Akaratlanul a ceruza után nyulok...

— Hát kérem, — s kettőt köhint — mindenekelőtt szögezzük le, hogy hivatali állásom után tagja vagyok a magyar közeposztálynak. Pukkadjon meg, akinek nincs kedvére! Igaz? — s odavág az asztalomra.

— Igaz! — mondom ijedten.

— Nahát! Irja csak, kérem, mert ami most következik, attól vakaródnak majd a békekonzferencián...

Megdörzsöli az állát, úgy folytatja:

— Arról van szó tudniillik, hogy ma éjjel igen furcsát álmodtam. Valahogy úgy volt, hogy a Krisztina tér felé ballagtam s egyszer csak hozzácsatlakozik Nagy Lajos király, meg Hunyadi Mátyás... Hát odaérünk a Krisztina-térre, ott meg mintha egy olyan szerkezetű lift lett volna, mely az égig ért... Beültünk a liftbe, hát

akkor látom, hogy velünk van Petőfi Sándor is.. Jegyezze csak, szerkesztő ur!..

— Jegyzem!

— Mondhatom furcsa dolgok jönnek ki majd a végén s ezt jó lenne tudomására adni Wilsonnak, mert ha elolvassa, olyat ugrik tőle, mint a bolha.. Hát ahogy az égbe jutunk el, csak szembejön velünk Negyedik Béla király...

— Csupa király! — mondom csendesen.

— Jól jegyezte meg, szerkesztő ur: csupa király, kivéven engemet, meg Petőfi Sándort.. Aztán ahogy meglát Negyedik Béla, azt mondja: — na, Szegő ur, maguk ugyan jól bemártották az országot..

— Hát Szegő urnak hívják az urat?

Erre már felállt és mentegődni kezd

— Igenis, a nevem Szegő Béni. Bocsnát, de mostanában olyan erősen szoktam gondolkodni, hogy néha szórakozottan látszom! Nem hallott még rólam, szerkesztő ur?

— Nem!

Fejét csóvál:

— Csodálkozom! Pedig abban az időben nagy port kavartak fel a nevemmel. Tetszik tudni Kerkápoly korában. Akkor én ingyenes és fizetéstelen adóhivatali gyakornokjelölt voltam, de hirtelen derékban törött ketté a pályám...

— Érthetetlen!

— Azt meghiszem, — és felcsillant

a szeme. — Tessék csak jegyezni, sokat lehet tanulni belőle. Nem mondom, Wilson, vagy Poincaré esetleg nagyobb pontnak képzelheti magát, mint Szegő Béni, de azért az én esetem se kutya..

— Csak folytassa Szegő ur!

— Ott hagytam abba, hogy Kerkápoly alatt derékba törött el a pályám, azaz kampec lett Szegő Benjaminsnak. Ez pedig azért volt, mert egy napon behivat magához a főnököm s azt mondja nekem: — Szegő ur, azt hiszem én, hogy maga kicsit eszelős...

Itt már leteszem a ceruzát és szorongva nézek az öregre:

— Hogy eszelős?..

— Igenis, — és gúnyosan mosolyog maga elé, — hogy eszelős vagyok. Figyeljen csak szerkesztő ur és jól nyomja meg a ceruzát arra, ami most következik. Mért mondta ugyanis a főnököm, hogy Szegő Béni eszelős egyén? Azért, mert aznap reggel meglátott az asztalomon egy levelet, melyet az egyik újsághoz fogalmaztam meg. Ezért a levélért felmondott nekem.

— S mi volt a levélben?

— Mi volt? semmi se volt! — s a belső zsebébe nyul. — Itt van, mindjárt olvasom is... Tisztelt Szerkesztőség! kérem, sziveskedjenek b. lapjuk legközelebbi számában — Tünjön ki a valóság! — jellegére megüzenni, intelligens ember vagyok-e? Tudniillik úgy áll a helyzet, hogy nagy bolondja vagyok a zenének s ha a

gyárak és mezőgazdaság szempontjából a vetési varju gazdasági szerepét. A dusan illusztrált, izléses kiállítású, havonként egyszer megjelenő szaklap évi előfizetési ára 48.000 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VIII., Rákóczi-ut 51., IV. 5.) az érdeklődőknek kívánatra díjtalanul küld mutatványszámot.

A Pesti Tőzsde új számában Klein Gyula, Eber Antal, dr. Bódy Tivadar nyilatkoznak. Ezenkívül közli a lap az Egyesült Izzó, a Telefongyár, a Marconi Tröszt, a Nemzeti Hitelintézet, a Magyar Gépgyárak, a Biztosítók, Központi Jelzalogbank, az Unió színház, a Haltenyészítő, és még egész sereg vállalat tranzakcióit. A betétüzletről, a frank letöréséről, a párisi nemzetközi vásárról, az Angol Magyar Bankról, az összes áru- és értékpapírokról, a vidéki hitel-életéről, a jugoszláv, lombard és cseh üzleti lehetőségekről pontos információkat találunk a lapban, amely egész sereg tárcát közöl. Nagyon érdekes névsort közöl a Pesti Tőzsde új számában, hozzá annak a hatszáz tőzsdetagnak listáját, akik az utolsó évben kimaradtak a tőzsdéről. Ára 5000 korona.

Értesítés.

A városi képviselőtestület legutóbbi közgyűlésének határozata értelmében a városi uszoda mellett létesítendő örökös és nyári veranda építése a helybeli közműves mesterek között megejtendő zártkörű versenytárgyalás útján eszközölendő.

A határozat alapján a helybeli ismert közműves mestereket felhívtam ajánlatételre, de amennyiben rajtuk kívül még volna helybeli közművesmester és pályázni óhajtaná, az sürgősen jelentkezék a városi műszaki tanácsnok urnánál, mivel a pályázat beadásának határideje f. hó 20-án déli 12 órakor lejár.

Salgótarján, 1925. május 6.

Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

A keresztény Iparosok Fogy. Szövetkezete Salgótarján

A mai naptól kezdve

parádiviz

állandóan kapható. Eladás nagyban is. 2

3499/1925. sz.

Hirdetmény.

Az „Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület” a szegény magyar tanuló ifjúságának nyaraltatása érdekében akciót indított.

Ezen akció sikere érdekében vármegyei alispán urnak 7869/925. számú rendelete alapján felkérem Salgótarján r. t. város közönségét, hogy 1—2 szegény középiskolát látogató 10—16 éves fiú, leánygyermeknek a folyó év nyarán 4-6-8 hétre vagy július és augusztus hónapokra a nyaraltatást lehetővé tenni és őket otthonukba fogadni és ellátásukról gondoskodni sziveskedjenek.

Akik gyermekeket óhajtanak elfogadni, azok ebbeli szándékukat annak megjelölésével, hogy hány gyermeket és fiút, vagy leányt óhajtanak-e elfogadni, a városi házában a főjegyzői irodában folyó év május hó 20-ig jelentsék be.

Salgótarján, 1925. május 1.

Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Drengács Viktor férjiszabó egy jó házból való tanulónak felvesz.

ZSOLDOS

magántanfolyam

Budapest, VII. Dohány ucca 84 szám. —
Telefon: J. 124—47.

A legjobb sikerrel készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Részletfizetési kedvezmény.
Teljes anyagi felelősség.

WALTER magántanfolyam

Budapest, VIII. Rákóczi-ut 51.

Előkészít középiskolai összevont magánvizsgákra, érettségire vidékieket is. Tisztviselőknek nagy kedvezmény 1—9

Értesítés.

Értesitem a t. vendégeimet és jóbarátaimat, hogy a

tátrakeretet

ismét megnyitottam folyó hó 10-én ujonnan átalakítva. Egyben kérem meggyőződésüket a pontos, olcsó és jó kiszolgálásról. Heti és havi abonáns étkezöket is válllok a már közismert házi konyhámról.

Kiváló tisztelettel
Minarek János

696/1925. szám.

Pályázati hirdetés.

Salgótarján r. t. város ezennel pályázatot hirdet a városi löstálló mellett létesítendő emeletes gazdasági épület építésére.

A tervek, pályázati feltételek és a kiírási művelet a városi műszaki tanácsnoknál 50.000 korona lefizetése ellenében megszerezhetők; ugyanott felvilágosítások is szerezhetők.

Pályázók tartoznak igazolni az építőipari miniszteri rendeletekben előirt képesítésüket és az ajánlatban az építés vezetésére képesített felelős szakembert névszerint megnevezni.

A zárt írásbeli ajánlatok csak a költségvetési nyomtatványon szerkesztve adhatók be; a költségvetés és a terv, valamint a pályázati feltételek ajánlattevő által aláírandók.

Az ajánlatok legkésőbb folyó év május hó 20-án déli 12 óráig adandók be a polgármesteri hivatalnál.

Az ajánlatok aranykoronában teendők; egyébként az állami építkezéseknél szokásos általános és részletes feltételek határozmányai mérvadóak.

A város fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon választhasson, vagy esetleg valamennyi ajánlatot minden kártérítési igény nélkül visszautasíthassa.

Starján, 1925. május hó 4-én.

Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Kerékpár segéd motor

„ROTH“

J. A. P. Blacburne Motorok
Albion J. A. P. Sturmei—
Archer sebesség váltók. —

Motorkerékpár alkatrészek. Karburátorok
Pneumatik.

Automobil és Pneumatik R. T.
Budapest, VI., Jókai-tér 5. sz.

MUNKA nyomda

SALGÓTARJÁN

TELEFON: 58 SZÁM.

BÁRMIFÉLE NYOMTATVÁNYOK
SZOLID ÁRAKON, IZLE-
SPESÉN KÉSZÜLNEK.

KÖNYVKÖTÉSEKET MODERN
KIVITELBEN ARANYOZVA
IS ESZKÖZLÉNK

Minden betegségre

csodás hatással van

Tapolca gyógyfürdő

gyógyforrásai. Csonkamagyarország kincse a Miskolc melletti Tapolca, melynek meleg forrásai a legnagyobb rádium tartalmuak és csak Gesteinéhoz hasonlíthatók. —

Uj, modern szállodája és konyhája elsőrangú. Strandfürdőjének uszómedencéje 100x60 méter (az országban a legnagyobb) Csónakázó tó. Az egész területet hegység és gyönyörű kirándulóhelyek övezik. — Bővebbet a fürdőigazgatóság, Görömböly. Tapolca, Miskolc mellett. — — —

Levelezés díjmentes.

„Franck”

Ezt a szócskát mindig hozzá kell fűznie akkor, amikor Ön a valódi

Franck kávépótlékot

kívánja... Miért?... Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen bevásárlásánál gyári védjegyünkre a „kávédarálóra”!

Kedvező fizetési feltételek!

Jutányos árak!

Mielőtt kész ruháit vagy ruhaszükségletét be akarja szerezni, tekintse meg

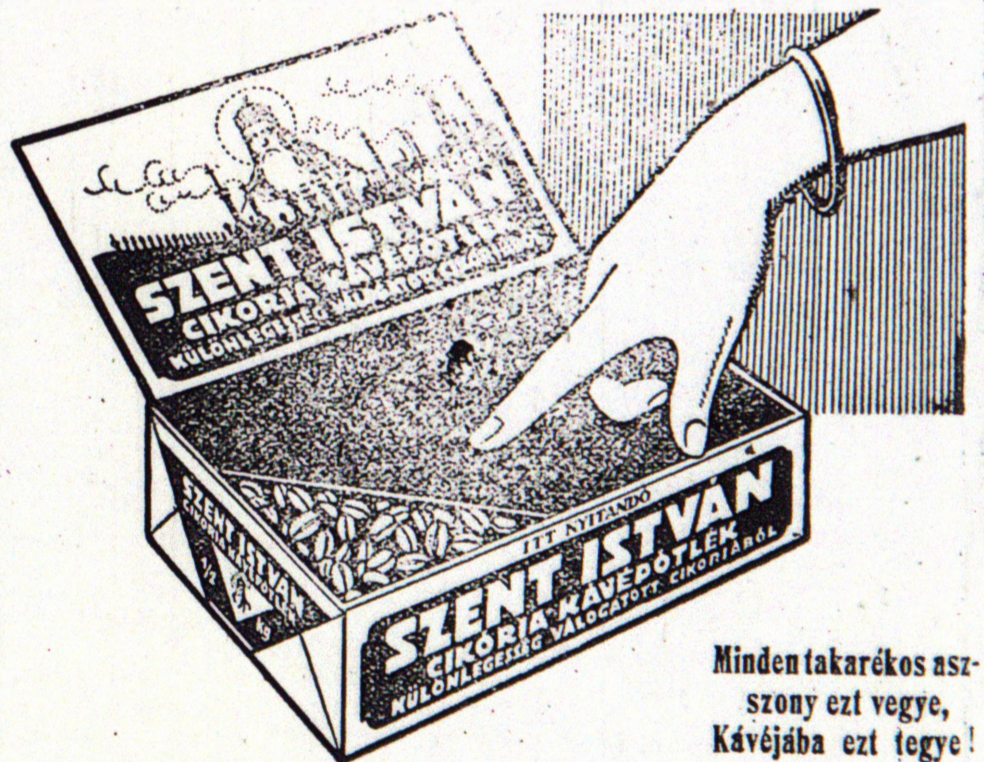
Várady András uri szabó szövetraktárait

ahol valódi angol szövetekből készülnek öltönyök, felöltők, raglánok, divat nadrágok stb. a legújabb divat szerint, a legjutányosabb árban.

Szives pártfogást kérve, maradok tisztelettel

Várady András

uri szabó Salgótarján Uri ucca 647.

Minden takarékos aszszony ezt vegye, Kávéjába ezt tegye!

Minden doboz sarkában pörkölt szemeskávé van!

(Kilogrammonként kb. 8000 korona értékű.)

Válogatott 1—6 cikóriából készült

Ha Budapestre jön, most olcsón vásárolhat pünkösdre

STERN JÓZSEF -nél RT.

Budapest, IV., Kálvin-tér 1. szám

Női- és férfiruhaszöveteket
Vászon-, selyem- és mosóárnykat
Női-, férfi- és gyermekfehérneműket
Kizárólag előrendű minőségben